



- 1 Baumgarten s. Sigm. Jac. s. meditatio-
nes quardam de Genuina et Spuria
edificatione spirituali Mediorum illius
legitimis et illegitimis, Halle, 1747.
- 2 Brunings s. Christ. s. diff. de Christo
triumphante, Heidelberg 1747.
- 3 Cloßen s. dieu. Sigm. s. diff. de Opere
dei miraculoso, Gratioso et Glorioso
in sanctis rediivivis demonstrato,
Francof. 1726.
- 4 Clauswitz s. Bened. Gottl. s. diff. de
Spiritu Sancto Annabone, Halle, 1747.

30 29

PROGRAMMA PASCHALE,

QVO
RECTOR ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS

IOHANNES PETRVS Schmidt,
V. J. D. ET COD. PR. PVBL. ORD.

DE

RISV PASCHALI,

VULGO:

Dem Oſter-ſelächter

PAUCULA PRÆMITTENS,
CIVES ACADEMIÆ O. O. HONORATISSIMOS
AD LÆTAM QUIDEM,

SED DEVOTAM PARITER, PROVT
CHRISTIANOS DECET, SANCTI HVIVS
FESTI CELEBRATIONEM,

PRO OFFICII RATIONE
DILIGENTER EXCITAT ATQVE HORTATVR.

CONRAD. LYCOSTHENES,
in apophthegm. p. 725.

Anonymus abbas, cum quendam ridentem videret:
*Coram caelo, inquit, et terra rationem totius vitæ nostræ
reddituri sumus, et tu ridet?*

R O S T O C H I I,

Typis IOHANNES IACOBI ADLERI, SEREN, PRINC. & ACADEM,
Typographi.



Q uemadmodum, *Cives O. O. honoratissimi*, VITVLLI-
 NÆ & LUBENTIÆ, lætitiæ præfidibus, 1) Roma-
 ni divinos honores decreverunt, sic RISUM in
 Deos intulisse *Græcos*, diemque festum, instituisse,
 annuosque ei DEO ludos cum solemnibus sacris fecisse,
 ex Laconum monumentis tam verum est, quam quod
 verissimum. Meminit hujus rei *Vir. Cl. JOANN.*
 MEURSIUS. 2) Et PLUTARCHUS 3) autor nobis est,
*non timoris modo, verum moris etiam, RISUS*que. atque a-
 liorum ejusmodi affectuum apud Lacedæmones fuisse tem-
 pla, sigillatimque sapientissimum latorem legum Ly-
 curgum, statuam erexisse RISUI, qua ad *ryum* & lætitiam
 quosvis invitaverit cives. Neque aliæ etiam gentes
 usque adeo sunt ansteræ, ut vel risum ignorent, vel ni-
 hil penitus, quod ad materiam risus pertinet, commemo-
 randum relinquant; id quod satis exploratum habent,
 qui in scientia historica, studioque Antiquitatum non
 utique sunt hospites. Imo sua quandoque habet Theo-
 logus, 4) suaque *Æcus*, 5) nec minus Medicus atque Phi-
 losophus, 6) quæ de risu in dicendi disceptationem vo-
 car e

1) Vid. ROSINI *antiqu. rom. Lib. II. Cap. 19. p. 177. & 179.*
 & PONTANI *Attica bellar. p. 159.*

2) In *miscellan. Laonicis Libr. I. C. 6. p. 23.*

3) In *Vitis Agid. & Cleom. p. m. 808 lit. C. item: in Vita Ly-
 curgi, p. 55 lit. B.*

4) Quando vel hilaritatem, sive risum *naturæ*, in Sara Abraha-
 mi uxore, vel risum *malitiæ*, qualis fuit in Chamo, cum pa-
 ternam derideret turpitudinem, memorat, vel etiam controver-
 siam inter patres agitatam: *Num. Salvator mundi JESUS*
Christus unquam riserit? recenset dirimitque.

5) e. g. in materia de *Sannis*, injuriarum genere, item in doctri-
 na de *servitiis feudatilibus* quandoque *radiculis & scurvilibus*, de
 quibus B. WEBERUS conferendus in *diff. de investit. & ser-
 vit. feudor. ludicris.*

6) Testes hic produco PLINIUM in *hist. mund.* ANTONIUM

care cogatur, ut adeo tantum absit, ut hoc argumentum
 sterilitate laboret, ut potius non jejunum reputare de-
 beas neque infœcundum. Ego interim missa facio
 in præsentiarum exempla virorum, qui *nunquam ri-
 dere* visi sunt, nec subridere omnino, 7) & aliorum ex
 adverso, qui *risu* decesserunt. 8) Mitto præterea *risum*
 vel potius cachinnum, quem Olympiæ *simulacrum Jovis*,
 quod dissolvi transferrique Romam placuerat, tanto so-
 no repente edidisse fertur, ut machinis labefactis opifi-
 ces diffugerint 9). Mitto denique varia illa, quæ B.
 ZIMMERMANNUS in *analect. miscell. mensr.* 10)
 de risu congeffit, multis additamentis ceteroquin ex
 BESOLDI *thesauro Practico*, atque aliunde augenda; id-
 que propter neque risui *Sardonio* immoror, neque *Chio-*

A 2 rum

SANTORELLUM *Med. Neapol. tr. de risu, & QUINTILI-*
 ANI *Inst. Orat. Libr. VI Cap. 3. 4.* Inprimis etiam consuli
 hic merentur, quæ B. GUNDLINGIUS commentatus est ad
 istud JUVENALIS.

de Sapientibus alter

videbat - - - febat contrarius alter,

in *Otiis P. III. Cap. 1.* quod insignitum est: **Gedanken ſi-
 ber den weinenden Heracitus und lachenden Democritus.**

- 7) Pertinent ad hanc classem ANAXAGORAS, pluresve alii,
 a GUNDLINGIO citati. *l. cit. §. 8.* PHILIPPUM II. *Hispa-*
niarum regem, bis tantum per omnem vitam risisse, perhibent.
 8) ZEUXIN pictorem risu emortuum, dum anum a se pictam
 risit affluentius, RHODIGINUS refert *Libr. IV. Lect. antiqu.*
 Cap. 18. Ceterum *Philemona Syracusanam, & Philistiona Ni-*
caensem & Chrisippum risu decessisse, HESYCHIUS Illustr.
prodidit, & SCHOTTUS in phys. curios. p. 879.
 9) Rem ita narrat SVETONIUS in *Vita Cas. Caligul. p. m. 427.*
edit. Gravii.
 10) Haut vulgaria sunt, quæ *literatiff. AUTOR* in his *analect.*
ex eruditione sacra & profana, philologica, rituali & curiosa col-
legit. Conf. M. CHR. JUNCKERI Schediasma de Ephemeridi-
bis seu diariis eruditor. p. 13. segg.

rum risui molli lascivoque; neque Jonico risui, in volu-
prarios proverbialiter dicto. Namque alius est risus,
quem hodie explicandum mihi sumsi, tanquam a sco-
po festivalis hujus Programmatis haut profus alie-
num. MEGARICUS ille est risus, proverbii vice in
eos usurpatus, qui parum tempeste jocantur, aut quo-
rum artes in contemptum jam abierunt, successione
majorum artificum obscuratae 11). Et quo unico ver-
bo memet expediam, RISUM PASCHALEM in nudo, *das*
Ostergelächter vulgo nuncupatum, quem, ceu ritum per-
ridiculum, deridendum magis propono, quam ut ipsi ar-
ridendum velim.

Dissolutissimus, risus hic paschalis, ille est ca-
chinnus, quem sacerdotes 12) auditoribus in Paschatis
die, consulto & dedita opera movere fuerunt soliti.
Namque magis in histrionum & circulatorum mores,
hoc festo olim transgrediebantur Pontificiorum conci-
onatores, quam ut docentes sese gessissent. Et, quod
fidem fere superaret, nisi ex tot indubitatissimis testi-
moniis, pervulgatum esset, hunc morem adeo sancte
custodiri voluerunt, ut inter *necessaria festi requisita*
eundem ponere non erubuerint. Hinc non ludicras
tantum fabellas, & obscenas saepe numero affanias bla-
terabant, verum etiam Mimos imitabantur & Panto-
mimos 13); quippe quod HOSPINIANUS confirmat
ex OECOLAMPADIO in *Epistola ad Capiton. de risu pas-*
cha-

11) Omnibus numeris absolutissima sunt, quae de hoc risu, ca-
eterisque risus generibus in amplissimo Philologiae campo, ni-
mirum collectione illa *adagiorum* ERASMI, JUNII &c. sub
voce: *risus*, differuntur.

12) Vel me tacente nemo non intelligit, per vocem *sacerdotis*
tantummodo *pontificium concionatorem* denotari. Ecclesia ere-
nim Evangelica non habet *sacrificatores*, sed *Presbyteros* & *Ec-*
clesiae ministros, BOEHMER in *Orig. prac. mater*, J. Eccl. G.
XIII.

schali, cujus verba huc transcripsisse non piget: Hunc morem, inquit, tanquam sacrum custoditurus frater quidam, magno satis ineruditæ plebeculæ plausu deblaterabat tam ridicula deliramenta, ut me pudeat ejusmodi nugis chartas commaculare, ne aures pias offendam. Eum ego hominem non multo post conveni, rationem requirens, unde mos ille inolevisset, an paschalibus gaudiis dignus, an ab Apostolis in has usque temporum feces profluxisset? Admonuit is me inscitie meæ, qui pulcherrimam concionatorique imprimis necessariam ^{his europæicis} virtutem ignorarem. In paschali die non tam serium esse oportere concionatorem. Sequenti die, in convivio multorum, exposui disputationem nostram: ceperuntque & sodales ridiculas gerras memoriter singuli percensere, quas alii aliis in locis audierant, eo ipso die scilicet. Unus instar cuculi, placentulis in cava salice devoratis cucullabat: alius fimo bubulo incubans, tanquam vitulum producturus, appropriantes sibilis, more anserum abigebat: alius Latium una nocte cucullo indutum, sacerdotem esse persuadebat, & ad altare trans mittebat. Ita commemorabant, ut ante oculos rem depingerent. Aderat qui & D. Petri strophas narraret, quibus hospites symbolis naulis defraudavit: Obsecrationes missas facio. Rogante autem me, numquid & allegorias tenerent? Subito repressus est clamor: nulli in numerato erat, quod responderet. Vix tandem senior ait, audisse se ex concionatoribus, non id tum agere eos, ut mysteria evolvant, sed ne non festivi & comes auditorium exhilarent. Hactenus Hospinianus. 14) Et infulsiorens adhuc sunt, & absurdiores, quæ hujus furfuris nugæ in NICOD. FRISCHLINI, BEBELI^{que} *facetiis* 15) subinde

A 3

inter-

- 13) De valde mirabili horum arte, quæ penitus ætate nostra intercidit, dissertationem perelegantem conscripsit OCTAV. FERRARIUS sub titulo de *Pantomimis & mimis*, quam in Patavino Lyceo recitatam, primum in Germania in lucem edidit Celeb. JOH. FABRICIUS.
- 14) In libro de festis christianorum, fol. 73.

interspersa leguntur, ad quarum autores optime quæ-
drat ERASMIANUM istud: *Utinam illis locutulejis dor-
missent omnes, vix dignis, qui concionentur apud anseres,
digni, qui concionentur fratribus asinis ac subus, imo dignis-
simi istiusmodi Merdardi, qui funem in collo gestent potius,
quam*

15) Puder eas excubere. Unicum tamen ineptiarum exemplum
ex hoc libello proponere licebit, minus obscœnum quidem,
sed valde ineptum. In die resurrectionis Dominica, scribit Be-
belius, fol. 28., concionator quidam Waiblingensis, ut plerum-
que eo die aliquid joci & facietiarum inter concionandum afferri
solet, carmen triumphale Salvatoris nostri, **Das Christ ist er-
standen**, illi demandabat inchoandum, qui domi sue imperita-
bat, non uxor. Sed cum diu neminem inveniret, exclamavit:
proh! DEum atque hominum fidem, refrixit ne adeo animus
virilis in vobis omnibus, ut nemo viriliter imperet? Tandem unus
Ec. . . Hoc autem anno, scilicet 1506 in monasterio Marchella
in ripa Danubii sito, hoc iterum fecit quidam frater ordinis Prædi-
catorum. Sed cum nullus virorum incipere vellet, iussit incipere
mulieres Ec. Tamen & alteram historiam hæc addam, quid ob-
stat? Referunt nimirum, sacrificulum quendam, putamen &
corticem avellane nucis, qua utraque hieroglyphicum Reformatæ
religionis & Lutheranae modo venditaverat, indignanter proje-
cisse, nucleum vero, seu religionis pontificiæ symbolum, sibi vin-
dicasse rescendum. Sed addunt etiam, casu vitiosam nucem
eum tenuisse, hinc nauseabundum & vermibus exesa exspuisse, &
fidem simul cat-olicam. Sic ridiculam elusum est ridiculo, id
quod sequenti quoque casu accidit, tristiori quamvis eventu.
Artig istis, pergitur in B. FRANCKENSTEINI Escläre. **U-
ber Pufendorffs Einleit.** zu der Hist. Cap. IV. §. 23. p. 503.
was von einer Comedie erzehlet wird, die in seiner
(Caroli I. Principis Angliæ, Philippi IV Reg. Hisp. sororem
in matrimonium ambientis) **Gegenwart zu Madrid gelpies-
let wurde.** Denn da solte ein Protestiender und Ca-
tholische sterben, und dieser von denen Engeln in A-
brahams Schooß, jener aber von den Teuffeln in die
Hölle getragen werden. Und so brachre zwar der
Teuffel seine Seele würcklich in die Hölle, allein der
Engel

quam in lumbis. 16) At enim vero ecquis nunc foedissimæ hujus γελασπονίας primus dici potest parens genitorque? Et hoc cum ignarissimis me ignorare fateor; siquidem verba ANDRÆ WILKII, eleganter ita scribentis: *nescio, a quo diabolo & ad pilum usque bene notæ raso monacho fîctus hic risus paschalis, qui Christi resurrectionis die inter concionandum, comedice, plautino verbo, & satyricum in modum a sacrificulis movetur, non secus, ac si in theatro esset ad Bembî fabulam conventum*, 17) & mea hîc facere debeo. Nempe, dum in universum omnes eodem inquinati fuerunt vitio, nemini, alterum incusare ejusdem, multo minus primum ejus autorem indicare, fuit integrum. Ceterum tamen persuasum mihi habeo, obscuros hujus risus natales præcipue in SEculo XI. quærendos esse, utpote barbaro illo & infelici, quo in Episcopis & sacerdotibus non peritia S. Scripturæ requireretur, sed modo, ut legere, ut cantare, & orationem Dominicam recitare valerent. 18) Hoc etenim Seculo, conqverente ita MALMESBURIENSI Libr. II. Cap. 9. apud B. HILDEBRANDUM, 19) tanta fuit negli-

Engel war so unglücklich, daß das theatrum unter ihm einfiel, und er darüber ein Bein, die Seele aber einen Arm zerbrach. Ueber welchen Zufall, als Carolus schrecklich lachte, frage ihn der König, warum er doch ein solch Wohlgefallen hätte an der armen Leute Unglücke? U. drauf Carolus erwiederte, es käme ihm poss'lich vor, daß der Teuffel mit seinem Proseßirenden höflicher wäre umgegangen, als der Engel mit dem Catholicken.

- 16) In Colloquio, Concionis nomine insignito, quo falsissime ineptias concionatorum sui temporis perstringit Autor acutissimus, Juris Canonici studiosis multum commendandus,
 17) *Plujade I. Orat. 7.*
 18) Quamobrem non mirum, quod tot lepidissima exempla de inscitia & extrema Clericorum istius temporis ignorantia, facili opera LUDOVICI congesserit in *diff. de Grammatica mala*,
 19) In *diff. Veterum de Concionibus Cap. III. S. 37.*

gentia concionatorum in concionando, ut *Satanas* & *omne inferorum satellitium* literas de *caro* emisserint ad *universum ecclesiasticum cœtum*, in quibus *gratias clero* egerunt, quod non modo *voluptatibus indulgerent*, verum etiam *prædicationis incuria* tantum sibi *subjectarum animarum numerum* ad *infernus descendere* facerent, quantum *superiora secula nunquam viderint*. Et quis *secure satis negabit*, AUGUSTINUM VALERIVM, *Episcopum Veronensem*, in *Libr. 1. Cap. 22. Rhetor. Eccles.* ubi ita monet: *cavere debet orator Ecclesie, ne cum omnia exemplis vult illustrare, in illud vitium incidat, quod ante duo secula & quod excurrit*, 20) in *Concione irressit*, ubi *facta, ridicula, & minime verosimilia pro concione fuerunt recessita*, ad *risum hunc paschalem respexisse*, quum nempe ipsa *recitatio fabularum fictarum ridicularumque eundem constituit absolvitque*. Reminiscor quidem hoc loco *applausus illius*, in *media sæpe concione* *Secul. IVto sequ.* excitati, si quid *eleganter a Concionatore fuisset dictum*. In *abusum hic postea abiit*, 21) hinc *pie prudenterque abrogatus*.

Re-

20) Vixit quidem, uti ex ANDRÆE du SAUSSAII *continuatio- ne libri Bellarmini de Scripioribus Ecclesiast.* edoceor, hic VALERIUS *Seculo XVI.* Verum satis per verba: *& quod excurrit*, apparet, quod *istud fingendi vitium*, non *Seculis præcise recentissimis adstringendum censuerit*.

21) Dum aliqui *populum*, quando ad ipsorum *conciones* non *applausit, increpaverunt & oburgaverunt* Imo *populus interdum applausit ad ea, quæ non intellexit*. Patet hoc ex HIERONYMO, *cujus hæc sunt verba: Vide, ne tam populi clamor quam gemitus excitetur. Memini ego, quod Gregor. Nazianz, Præceptor meus a me rogaretur, ut exponeret, quid sibi vellet in Luca sabbatum δευτερον: ωτων?* respondit ille: *doceo te super hac re in Ecclesia, in qua, omni populo mihi acclamante, cogeris invitus scire quod nescis, aut certe, si solus tacueris, solus ab omnibus stulticia condemnaberis, apud BOEHMERUM in 7. Eccl. tit. de missa sacr. Euchar. & div. off. §. 102. Addatur omnino HILDEBRAND *diff. cur. §. 31. seqq.**

Redeunt præterea in memoriam, quæ supra de *festis risus* annotavi, & sic parum abest, quin in opinionem addicar, horum alterutrum in causa esse, cur in hoc Seculo jam nominato risus hicce paschalis primordia cepit, imo institutus magis sit, quam irrepsit. Vel, quod sacerdotes, plausibus istis instaurandis studentes, paratissimum eorundem impetrandorum medium risiloquia fore, persuasionem sibi induerint: Vel quod ex more Ecclesiæ Catholicæ circa plerasque Gentilium festiuitates, 22) in specie quoque paganorum illum RISVM, sive HILARITATIS festum, ad magnum lætitiæ festum, festum nimirum resurrectionis JESU Christi transferendum putauerint: Vel quod etiam, seducti forsitan VIRGILIANO illo monito:

Incipe parve puer risu cognoscere matrem.

Incipe parve puer, qui non risere, 23) parentes

Nec Deus hunc mensa, Dea nec dignata cubili,

Eclog. IV. v. 60. seqv.

male imaginati fuerint, ad *moderata* cœlestem obtinendam, atque risu opus esse Christianis, ac in *filiatione*, sive agnitione filii *naturali*, infantulis hunc affectum commendavit Mythologia. Verum, re consideratius

B

per-

22) Quod vitium omnibus modis excusare studuit CASALIUS in Opere de *veteribus Christianorum ritibus*, per singula fere capita. Add. MUSSARDI *Vorstellung der aus dem Jeydenthum in der Kirche eingeführten Gebräuche*, item CHR. TMANNI *Babst Bezelelers Mantel*.

23) TURNEBI sententiam *Adversus. Libr. XVI. Cap. 13. nr. 50.* cum QUINTILIANO *Libr. X. C. 3.* legentis, & ut distincti, interpungentis, ego secutus sum. Arbitraretur etiam, explicationi SCHRIFVELIANÆ: *arvide tuis parentibus. ut illi tibi vicissim arvideant. Nam cui parentes non arriserunt, is nulla unquam felicitate perfruetur, ut constat exemplo Vulcani alteram TURNEBIANAM arvide puer.* EX HIS, QUI non risere, parentes DEUS & Dea dignati non sunt hunc mensa & cubili, præferendam esse.

perspecta, una plures obstant rationes quæ hoc ut statu-
 am, vetant; in quibus non levissima est, quod ob spissas
 ignorantia tenebras, ut isto tempore iis involuti e-
 rant monachi tantum non omnes, inter cetera vetusta-
 te incomperta & de *plausu*, & de Græcorum *DEO Risus*,
 & de Virgilio, 24) atque de *Myrtho, quæo liberorum risu*,
 nihil admodum noverint. Quare, nisi insigniter fal-
 lor, mera *ruditas atque imperitia*, infelices illæ sunt ma-
 tres, quæ infeliciorum hunc partum fuerunt enixæ.
 Quandoquidem enim tam horribili mentis cæcitate
 laborare Monachi non poterant, ut eos fugerit, Domini-
 cam, Resurrectione Christi solennem, lætissimum merito
 esse diem, quo omnibus credentibus ad vitam ac læti-
 tiam sempiternam patefactus est aditus: omnem sane
 operam impenderunt, quo populo jucundiorum eundem
 facerent animosque recrearent. Sed ut inficitiores fuerunt
 boni isti homines, pro suo captu, devio sane confi-
 lio, posthabitis pro excitanda lætitia *spirituali* argu-
 mentis religiosis, *profanas* potissimum prædicarunt
 hilaritates, gaudiaque *mundana*; 25) satis superque mu-
 nia impleta, & rite recteque Paschatos festum celebra-

24) Nam jam tum *Sec. V.* patres *secularem*, quam vocabant, sa-
 pientiam, & quosvis libros Ethnicorum abhorrebant. Imo
 HIERONYMUS somnium narrabat, vel veris fingebar, de le-
 ctione Ciceronis, *similiumve auctorum*, DEO exosa. Vid. o-
 mnino *Celeb. DN. HEUMANNI Progr. de Ecclasi Hieronymi*
anti-Ciceroniana.

25) Plures abusus atque supersticiosos hujusmodi ritus, qui in Pa-
 partu hoc die introducti, e. g. quod *Roma statio apud St. Ma-*
riam majorem fiat, item *Processio fiat ante Missam eò, quod An-*
geli dixerunt mulieribus: Ite, dicite discipulis, quod præcedat
vos in Galilaam. Porro, nihil hoc die comedendum arbitrentur,
nisi quod a Sacerdote prius benedictum. Item, quibusdam in
 locis, *Præfules cum suis clericis aleis vel etiam pila ludant*, in-
 terdum etiam *ad choreas & cantus conveniant* &c. jam laudatus
 HOSPINIANUS recenset *libr. cit. fol. 73.* Et omnium ab-
 surdissi-

tum putantes, modo ad *risibiles* suas ineptias *frequentes* elicuerint *risus*, indubitatos *presentissima paschalis letitia*, indices. Et quæcunqve demum verior hujus risus paschalis sit origo, ratio atqve causa: devotissimæ DEO agendæ sunt gratiæ, qui ex hoc incondito pariter atqve joculario ritu papali nos eruit, & puram sui verbi prædicationem rursus concessit. Gravissimi multi Viri nugatoriam hanc consuetudinem jam dudum abhorruerant. Papa quoqve PIUS *Vius in Cap. II. de consecrat. miss. in VII.* immoderatos in Ecclesiis risus quoscunqve, hinc *paschales* etiam, serio damnavit. Verum nec ipsis diffitentibus Pontificiis, maxime sacrorum emendatori, LUTHERO 26) nostro, id debetur, quod theatricus hicce ritus in ipsa ecclesia papali, *plurimam quidem partem*, nunc deserit.

Et quid *nostri* nunc est officii, *Cives O. O. honoratissimi*? Magna certe cautione providendum nobis est, ne sanctissimum Paschatos festum *risu* transigamus, hoc est, *sacrilego pectore* atqve *impuro*, ideoqve *derisui* expositi, severissimas nobis acceleremus pœnas. Est quidem dies, quo Salvator mundi triumphans resurrexit, vere ille dies, *quem fecit Dominus, in quo letari nos de-*

cer

furdissimum sane diceres morem, quem B. HILDEBRANDUS in exerc. de ritibus sacris § 42. ex DURANDO refert, quod in multis sub Papatu Ecclesiis, feria II. Paschæ, mulieres suos maritos, & feria III. mariti vicissim suas uxores percutiant. Risum teneatis amici!

- 26) Locupletissima testimonia, imo ipsorum Pontificiorum confessiones super hac re, videlicet in DN. CYPRIANI *Überzeugung der Belehrung vom Ursprung und Wachsthum des Pabstthums*, Parte posteriori, quæ inscripta est: *Schutz-Schritte vor die Reformation Lutheri*, ibi: per tot. Cap. XII. Conf. omnino BOEHMER in 7. Eccl. tit. de missa, sac. evchar. & div. off. § 103. sequ.
- 27) Quem Psalmum, teste DRESSERO de festis, SYNODUS CÆSARIENSIS, ad hoc festum accommodavit.

ret, secundum 27) Psalmum 118: Verum lætitia spirituali
laetandum est, non carnali, infana Væ nobis, si lasci-
vosus, mollium voluptatum comites, sectabimur, cæ-
lestis illius gaudii curam abjicientes. Abominatur di-
vina iustitia ejusmodi criminosos risus, unaque nos ab-
ominatur, quoad iis indulgemus. Clare hoc menti no-
stræ insinuat Apostolus JACOBVS, Cap. IV. 9. 10. ita
scribens: Euer Lachen verkebre sich in Weinen, und eure
Freude in Traurigkeit: so wird er euch erholen. Qua-
propter, dum cum paulo vobis acclamo: Freuet euch!
non sejungo quæ statim sequuntur: In dem Herrn,
ad Philipp. III. v. 1. & IV. 4. Dum excito: Lasset uns freu-
en und frölich seyn! simul addo non disjungenda: und
Ihm, dem allmächtigen GOTT, der das Reich eingenom-
men hat, die Ehre geben. apocal. XIX. 6. 7. Et sic, hunc-
ce in modum, lætari oportet læto hoc resurrectionis
festo, ut infinitum JESU Christi, in humanum genus, a-
morem speciatim & hoc Resurrectionis beneficium, in cer-
tissimum Nostri emolumentum vergens, hilari reco-
lamus animo; devotissimas salutis nostræ Restauratori
agentes gratias, atque ingenua, sincera pietatis edentes
specimina. Quod ultimum nunc est, O Mei! sedulo
affidueque ponderate, quod emphatice, apud Johannem,
scriptum legimus: Nun ist das Heil, und die Kraft, und
das Reich, und die Macht unsers GOTTES, seines Christus
worden; Weil der Verkläger unserer Brüder verworffen
ist, der sie verklaget Tag und Nacht vor GOTT. Und sie
haben ihn überwunden durch des Lammes Blut, und
durch das Wort ihrer Zeugniß: Und haben ihr Leben
nicht geliebet biß in den Tod. Darum freuet euch ihr
Simmel, und die darinnen wohnen. apocal.
XII. 10. 11. 12.

P. P. SVB SIGILLO RECTORALI,
IPSO PASCHALIOS FESTO MDCCXLVII.

ced 14

01 A 6501

ULB Halle
002 927 330

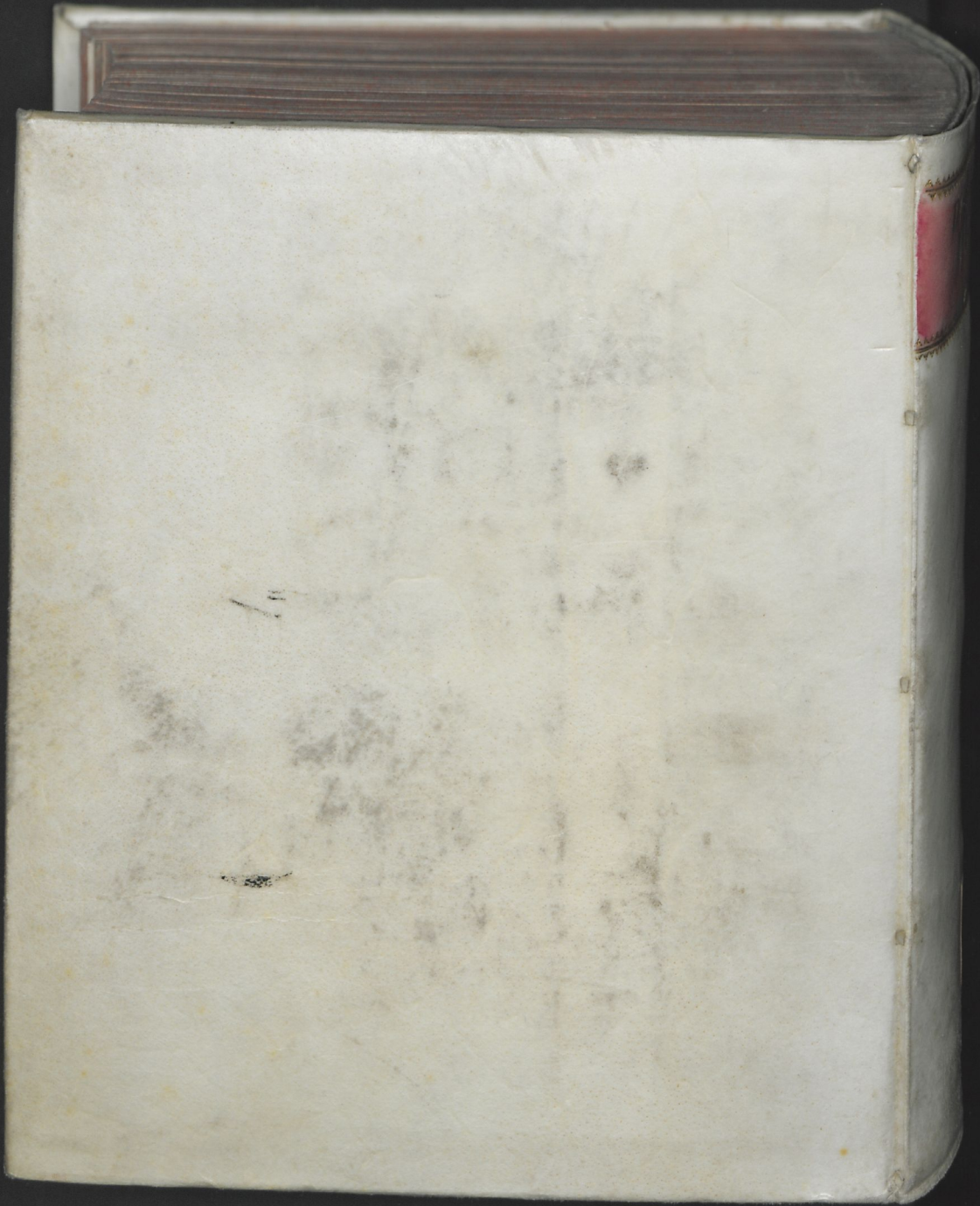
3

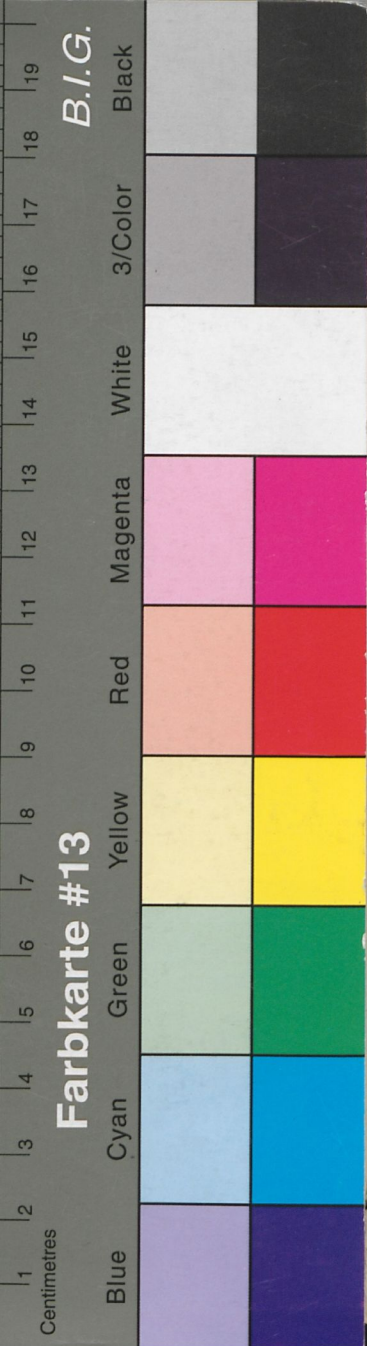


sh

12







B.I.G.

Farbkarte #13

30 29

PROGRAMMA PASCHALE,
QVO
 RECTOR ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS
 IOHANNES PETRVS Schmidt,
 V. J. D. ET COD. PR. PVBL. ORD.
 DE
 RISV PASCHALI,

VULGO:
 Dem Ofter=Selächter

PAUCVLA PRÆMITTENS,
 CIVES ACADEMIÆ O. O. HONORATISSIMOS
 AD LÆTAM QUIDEM,
 SED DEVOTAM PARITER, PROVT
 CHRISTIANOS DECET, SANCTI HVIVS
 FESTI CELEBRATIONEM,
 PRO OFFICII RATIONE
 DILIGENTER EXCITAT ATQVE HORTATVR.

CONRAD. LYCOSTHENES,
in apophthegm. p. 725.

Anonymus abbas, cum quendam ridentem videret:
*Coram cælo, inquit, et terra rationem totius vitæ nostræ
 reddituri sumus, et tu ridis?*



ROSTOCHII,
 Typis IOHANNES IACOBI ADLERI, SEREN. PRINC. & ACADEM.
 Typographi.

